

Kreditupplysningslagen och dataskyddsförordningen

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i kreditupplysningslagen och till ändring i lagen om 1996 års Haagkonvention.

Genom ändringarna anpassas kreditupplysningslagen till EU:s nya dataskyddsförordning när det gäller vilka krav som ställs vid behandling av personuppgifter och vilken information som ska lämnas till den registrerade. Förslagen innebär att behandling av genetiska uppgifter, biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person och uppgifter om sexuell läggning kommer att vara förbjudet i kreditupplysningsverksamhet. Förslagen innebär vidare att när en kreditupplysning lämnas ut ska fysiska personer ha rätt till information om bl.a. varifrån uppgifterna har hämtats, hur länge de kommer att lagras och möjligheten att klaga hos Datainspektionen. En fysisk persons rätt att få tillgång till personuppgifter som rör honom eller henne kommer i fortsättningen att regleras i EU:s dataskyddsförordning. Genom ändringen i lagen om 1996 års Haagkonvention tas en hänvisning till personuppgiftslagen bort. Slutligen redovisar regeringen sin bedömning att det inte bör införas något förbud i kreditupplysningslagen mot att en kreditupplysning om en näringsidkare innehåller uppgifter om betalningsförsummelse som inte har fastställts av en domstol eller Kronofogdemyndigheten.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 25 maj 2018.

Inga motioner har lämnats med anledning av propositionen.

Behandlade förslag

Proposition 2017/18:120 Kreditupplysningslagen och dataskyddsförordningen.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Utskottets överväganden.....	7
Kreditupplysningslagen och dataskyddsförordningen	7
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	14
Propositionen	14
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	15

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Kreditupplysningslagen och dataskyddsförordningen

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173),
 2. lag om ändring i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.
- Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:120 punkterna 1 och 2.

Stockholm den 17 april 2018

På finansutskottets vägnar

Fredrik Olovsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Olovsson (S), Elisabeth Svantesson (M), Maria Plass (M), Ingela Nylund Watz (S), Oscar Sjöstedt (SD), Ingemar Nilsson (S), Emil Källström (C), Janine Alm Ericson (MP), Niklas Wykman (M), Marie Granlund (S), Dennis Dioukarev (SD), Mats Persson (L), Jakob Forssmed (KD), Niklas Karlsson (S), Anette Åkesson (M) och Håkan Svenneling (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Utskottet behandlar proposition 2017/18:120 Kreditupplysningslagen och dataskyddsförordningen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut framgår av bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Lagrådet har granskat lagförslagen, och regeringen har följt Lagrådets förslag.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Bakgrund

Allmänna EU-regler om behandling av personuppgifter finns i dag i dataskyddsdirektivet¹. Syftet med direktivet är att garantera skyddet för enskildas grundläggande fri- och rättigheter vid personuppgiftsbehandling. Ett annat syfte är att främja ett fritt flöde av personuppgifter mellan medlemsstaterna i EU. Direktivet gäller inte för behandling av personuppgifter på områden som faller utanför unionsrätten.

Dataskyddsdirektivet har genomförts i svensk rätt framför allt genom personuppgiftslagen (1998:204). Personuppgiftslagen (PUL) är tillämplig även utanför direktivets tillämpningsområde och gäller för myndigheter och enskilda som behandlar personuppgifter. Lagen är dessutom subsidiär, vilket innebär att lagens bestämmelser inte ska tillämpas om det finns regler i en annan författning som avviker.

I hög grad finns avvikande dataskyddsregler i vad som brukar kallas särskilda registerförfattningar eller andra informationshanteringsförfattningar. Dessa författningar reglerar i huvudsak hur olika statliga och kommunala myndigheter får behandla personuppgifter. En del författningar reglerar dataskyddet nästan fullständigt, medan andra innehåller enstaka bestämmelser som anger hur författningarna förhåller sig till PUL:s reglering. Utöver detta finns det även författningar som innehåller bestämmelser om personuppgiftsbehandling, men inte omfattar regler om registerföring. Slutligen finns bestämmelser om personuppgifter även i författningar som främst syftar till annat än att reglera personuppgiftsbehandling.

Den 27 april 2016 utfärdades dataskyddsförordningen². Förordningen är en ny övergripande reglering för personuppgiftsbehandling inom EU som, när

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG.

den börjar tillämpas den 25 maj 2018, ersätter dataskyddsdirektivet. Till stor del utgår dataskyddsförordningen från dataskyddsdirektivets struktur och innehåll, men förordningen innehåller även en rad nyheter. Förordningen syftar i huvudsak till att ytterligare harmonisera och effektivisera skyddet för personuppgifter så att den inre marknadens funktion förbättras och enskildas kontroll över sina personuppgifter stärks.

En EU-förordning är direkt tillämplig i medlemsstaterna. Det innebär att när dataskyddsförordningen börjar tillämpas kommer den att ersätta PUL som det generella regelverk som reglerar behandling av personuppgifter. Regeringen föreslår i proposition 2017/18:105 Ny dataskyddslag en ny lag: lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen). Den kommer att upphäva PUL och på ett generellt plan komplettera och i viss utsträckning innehålla undantag från dataskyddsförordningen.

Dataskyddsreformen leder till ett behov av att se över nationell sektorspecifik dataskyddsreglering. Bara om förordningen ger utrymme för det kommer bestämmelser som avviker från eller dubblar bestämmelser i dataskyddsförordningen att kunna behållas. Emellertid ger dataskyddsförordningen ett relativt stort utrymme för att behålla eller införa särregleringar för sådan personuppgiftsbehandling som är nödvändig för att den som är personuppgiftsansvarig ska kunna uppfylla en rättslig skyldighet, utföra en uppgift av allmänt intresse eller behandla uppgifter i samband med myndighetsutövning. Dessutom behöver även hänvisningar i olika författningar till PUL tas bort.

Kreditupplysningslagen (1973:1173) innehåller bestämmelser om kreditupplysningsverksamhet som bedrivs yrkesmässigt. Syftet med lagen är främst att undanröja risker för att kreditupplysningar ska medföra otillbörligt intrång i enskildas personliga integritet. Lagen ska samtidigt bidra till en effektivt fungerande kreditupplysningsverksamhet.

Kreditupplysningslagen innehåller bestämmelser om kreditupplysningar om både fysiska och juridiska personer. Lagen är inte heltäckande, utan även personuppgiftslagen kan vara tillämplig i kreditupplysningsverksamhet. Kreditupplysningar om fysiska personer utgör vanligtvis personuppgifter. Det innebär att PUL:s reglering av behandlingen av sådana uppgifter är tillämplig, om inte något annat följer av kreditupplysningslagen. Denna lag innehåller även ett antal bestämmelser som reglerar förhållandet mellan kreditupplysningslagen och PUL.

Enligt kreditupplysningslagen avses med kreditupplysningar uppgifter, omdömen eller råd som lämnas för bedömning av någon annans kreditvärdighet eller vederhäftighet i övrigt i ekonomiskt hänseende. I huvudsak består kreditupplysningar av ekonomisk information, t.ex. uppgifter om inkomster, fastighetsinnehav och betalningsförsummelser. Även andra uppgifter kan ingå, såsom civilstånd. I kreditupplysningsverksamhet fattas inte några beslut om kredit. Trots att en kreditgivares beslut enbart grundas på automatiserad behandling av uppgifter som är avsedda för att bedöma en

persons kreditvärdighet är det inte i kreditupplysningsverksamheten som beslutet fattas.

Kreditupplysningslagen ställer upp vissa väsentliga krav på hur verksamheten ska bedrivas. För känsliga uppgifter, t.ex. uppgifter om etniskt ursprung, hälsa och lagöverträdelse som innefattar brott, gäller särskilda och hårdare regler. När det gäller uppgifter om fysiska personer som inte är näringsidkare uppställs en frist för när gallring senast ska göras. När en kreditupplysning om en fysisk person lämnas ska den som frågan gäller få en kreditupplysningskopia. Envar har också rätt att få besked om vilka uppgifter som finns registrerade om honom eller henne och att få felaktiga eller missvisande uppgifter rättade. Kreditupplysningslagen innehåller även bestämmelser om skadestånd och straff för överträdelse av vissa bestämmelser. Huvudregeln är att sådan kreditupplysningsverksamhet som omfattas av lagen endast får bedrivas efter tillstånd av Datainspektionen, som även utövar tillsyn över att lagen följs.

Regeringen har tagit fram promemorian En anpassning till dataskyddsförordningen – kreditupplysningslagen och några andra författningar (Ds 2017:26). I promemorian lämnas förslag på anpassningar av författningar på familjerättens och den allmänna förmögenhetsrättens områden med anledning av dataskyddsförordningen. Regeringen remitterade promemorian i juni 2017 (Ju2017/05721/L2).

I propositionen ingår även frågan om en kreditupplysning om en näringsidkare ska få innehålla uppgifter om skulder som inte har fastställts av en domstol eller Kronofogdemyndigheten. Riksdagen beslutade våren 2016 om ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga en ändring i kreditupplysningslagen så att kreditupplysningar om en näringsidkare inte omfattar skulder som inte blivit fastställda av en domstol eller Kronofogdemyndigheten (bet. 2015/16:FiU22 punkt 5, rskr. 2015/16:195).

Utskottets överväganden

Kreditupplysningslagen och dataskyddsförordningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag.

Propositionen

Inledning

I proposition 2017/18:120 Kreditupplysningslagen och dataskyddsförordningen föreslår regeringen ändringar i kreditupplysningslagen (1973:1173) som anpassar lagen till EU:s nya dataskyddsförordning när det gäller vilka krav som ställs vid behandling av personuppgifter och vilken information som ska lämnas till den registrerade. Förslagen innebär att behandling av genetiska uppgifter, biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person och uppgifter om sexuell läggning kommer att vara förbjudet i kreditupplysningsverksamhet. Vidare innebär förslagen att när en kreditupplysning lämnas ut ska fysiska personer ha rätt till information om bl.a. varifrån uppgifterna har hämtats, hur länge de kommer att lagras och möjligheten att klaga hos Datainspektionen. En fysisk persons rätt att få tillgång till personuppgifter som rör honom eller henne kommer hädanefter att regleras i EU:s dataskyddsförordning. Syftet med förslagen i propositionen är att anpassa lagar på familjerättens och den allmänna förmögenhetsrättens områden till dataskyddsförordningen, så att enhetliga regler skapas. Anpassningen ska resultera i att de nationella regleringarna uppfyller ett mål av allmänt intresse och är proportionella mot de legitima mål som eftersträvas.

Det föreslås även en ändring i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention, som innebär att en hänvisning till personuppgiftslagen (PUL) tas bort.

Härutöver redovisar regeringen sin bedömning att det inte bör införas något förbud i kreditupplysningslagen mot att en kreditupplysning om en näringsidkare innehåller uppgifter om betalningsförsummelser som inte har fastställts av en domstol eller Kronofogdemyndigheten.

Förhållandet mellan nationella bestämmelser och dataskyddsförordningen

Regeringen föreslår att det ska föreskrivas i kreditupplysningslagen att lagen, i den del den gäller behandling av personuppgifter, innehåller kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och att när personuppgifter som omfattas av dataskyddsförordningen behandlas, gäller även den föreslagna dataskyddslagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen,

om inte annat följer av kreditupplysningslagen eller föreskrifter som regeringen har meddelat i anslutning till lagen. Regeringen föreslår i proposition 2017/18:105 kompletterande lagbestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, som även upphäver PUL. De hänvisningar som görs till PUL behöver därför tas bort eller ersättas av hänvisningar till dataskyddsförordningen. I samma proposition konstaterar regeringen vidare att den EU-rättsliga dataskyddsregleringen inte inkräktar på området för tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. De bedömningar som görs i den aktuella propositionen utgår från de överväganden som görs i proposition 2017/18:105.

Fastställande av den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter

Regeringen bedömer att bestämmelserna i EU:s dataskyddsförordning om att vissa rättsliga grunder för behandling av personuppgifter ska vara fastställda i unionsrätten eller den nationella rätten inte kräver några ändringar i kreditupplysningslagen eller andra lagar på familjerättens och den allmänna förmögenhetsrättens område. Enligt regeringen kan det förutsättas att den rättsliga grunden för personuppgiftsbehandling som sker som ett led i myndighetsutövning är fastställd på ett sådant sätt som dataskyddsförordningen kräver. Detta gäller även när den rättsliga grunden är en rättslig förpliktelse som en myndighet eller en enskild har och som kräver personuppgiftsbehandling.

Grundläggande krav för behandling av personuppgifter

I propositionen föreslår regeringen att hänvisningen i kreditupplysningslagen till personuppgiftslagens grundläggande krav för personuppgiftsbehandling ska ersättas med en hänvisning till motsvarande artikel i EU:s dataskyddsförordning.

Krav på tillstånd för att bedriva verksamhet

Enligt regeringens mening är kraven på att den som bedriver kreditupplysnings- eller inkassoverksamhet som huvudregel ska ha tillstånd för att bedriva verksamheten förenliga med EU:s dataskyddsförordning och kan behållas.

Behandling av känsliga personuppgifter och uppgifter om lagöverträdelse

Förbudet mot behandling av känsliga personuppgifter i kreditupplysningsverksamhet ska enligt regeringen även omfatta behandling av genetiska uppgifter, biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person och uppgifter om sexuell läggning. Regeringen bedömer även att förbudet i kreditupplysningslagen mot behandling av administrativa frihetsberövanden

ska behållas. Regeringen konstaterar att det från integritetssynpunkt skulle vara olyckligt om någon begränsning inte skulle få göras när det gäller behandling av uppgifter om administrativa frihetsberövanden i kreditupplysningsverksamhet. Enligt regeringen ger dataskyddsförordningen utrymme för en sådan begränsning.

Den registrerades rätt till information

Dataskyddsförordningen ska ersätta kreditupplysningslagens regler om fysiska personers rätt till registerbesked. En hänvisning till förordningens bestämmelser om en fysisk persons rätt till tillgång till personuppgifter och annan information ska tas in i kreditupplysningslagen.

Bestämmelserna i kreditupplysningslagen om kreditupplysningskopior ska anpassas till dataskyddsförordningen. Anpassningen innebär att fysiska personer även ska få information om

- dataskyddsombudets kontaktuppgifter, om ett sådant ombud krävs enligt dataskyddsförordningen,
- den rättsliga grunden för behandlingen,
- vilka kategorier av personuppgifter som behandlas, varifrån uppgifterna hämtats och hur länge uppgifterna kommer att lagras,
- möjligheten att få tillgång till uppgifter som rör den fysiska personen,
- vilka kategorier av mottagare som kan ta del av personuppgifterna, och
- möjligheten att framställa klagomål till Datainspektionen.

I lagen ska det också regleras hur och när denna information ska ges om en kreditupplysning om en fysisk person lämnas ut till ett svenskt kreditinstitut eller värdepappersbolag eller till ett motsvarande utländskt företag för beräkning av kapitalkrav med en s.k. internmetod.

En fysisk person bör ha samma rätt att på begäran få tillgång till sina personuppgifter och annan information i kreditupplysningsverksamhet som i annan verksamhet där personuppgifter behandlas. Enligt regeringen är det därför inte förenligt med dataskyddsförordningen att införliva förordningens regler i kreditupplysningslagen. Dataskyddsförordningens regler om rätt till tillgång till personuppgifter och annan information bör därför ersätta kreditupplysningslagens bestämmelser om fysiska personers rätt till registerbesked i kreditupplysningsverksamhet. Regeringen konstaterar att frågan om hur dataskyddsförordningen i olika avseenden ska tillämpas handlar om en renodlad tillämpning av EU-rätten. Innebörden av unionsrätten är ytterst EU-domstolen behörig att fastställa, och det är därför enligt regeringen inte möjligt att i lagstiftningsärendet göra några auktoritativa uttalanden om hur förordningen ska tolkas. Regeringen konstaterar att det varken behövs eller är lämpligt att ha uttryckliga föreskrifter om hur en viss bestämmelse i kreditupplysningslagen förhåller sig till dataskyddsförordningen, eftersom en sådan reglering skulle skapa osäkerhet om hur andra bestämmelser som

anpassar tillämpningen av förordningen och som inte har en motsvarande föreskrift ska uppfattas.

Skyldigheten att vidta rättelse och rätten till begränsning av behandling

I kreditupplysningslagen ska det regleras att skyldigheten att vidta skäliga utredningsåtgärder även ska gälla om det finns anledning att misstänka att en uppgift som behandlas i kreditupplysningsverksamhet eller som har lämnats i en kreditupplysning under den senaste tolv månadersperioden har behandlats i strid med dataskyddsförordningen. Skyldigheten att rätta, komplettera eller radera en uppgift ska enligt regeringen även gälla om det visar sig att uppgiften har behandlats i strid med dataskyddsförordningen. En fysisk person ska på begäran kunna få information om vem som har fått en rättelse eller en komplettering sänd till sig. Det ska föreskrivas i kreditupplysningslagen att det i dataskyddsförordningen finns bestämmelser om fysiska personers rätt att begära att behandlingen av personuppgifter begränsas.

Invändning mot att personuppgifter behandlas

Regeringen bedömer att kreditupplysningslagens bestämmelse om att en registrerad inte har rätt att invända mot behandling av personuppgifter i kreditupplysningsverksamhet, är förenlig med EU:s dataskyddsförordning och kan behållas. Enligt regeringen måste frågan om begränsning av den registrerades rätt att göra invändningar ses i det större perspektivet – dvs. vikten av en väl fungerande kreditverksamhet. En sådan verksamhet anses enligt regeringen vara av ett sådant allmänt intresse som möjliggör att begränsningar får göras med stöd av dataskyddsförordningen.

Säkerhet vid behandling av personuppgifter

Regeringen föreslår att hänvisningen till personuppgiftslagen i kreditupplysningslagens regler om säkerhet vid behandling av personuppgifter ska ersättas av en hänvisning till EU:s dataskyddsförordning.

Tillsyn och överklagande

Enligt regeringen ska det föreskrivas i kreditupplysningslagen att vid tillsyn över sådan behandling av personuppgifter som omfattas av EU:s dataskyddsförordning gäller Datainspektionens befogenheter enligt lagen utöver de befogenheter som en tillsynsmyndighet har enligt dataskyddsförordningen. Då framgår det tydligt att lagens tillsynsbestämmelser inte gäller i stället för förordningens. Regeringen konstaterar att EU:s dataskyddsförordning inte kräver några ändringar i kreditupplysningslagens regler om överklagande.

Straff och vite

Regeringen bedömer att kreditupplysningslagens straff- och vitesbestämmelser är förenliga med EU:s dataskyddsförordning och därför kan behållas.

Skadestånd

Enligt regeringen ska det när det gäller en registrerads rätt till skadestånd regleras i kreditupplysningslagen att för sådan behandling av personuppgifter som omfattas av EU:s dataskyddsförordning gäller förordningens bestämmelse om skadestånd i stället för kreditupplysningslagens bestämmelser. Regeringen konstaterar att avsikten inte är att de två regelverken ska vara tillämpliga parallellt, utan ett ersättningsanspråk för en personuppgiftsbehandling som omfattas av dataskyddsförordningen prövas enligt förordningen. I övriga fall prövas anspråket enligt kreditupplysningslagen.

Automatiserat beslutsfattande

Regeringen bedömer att bestämmelserna om automatiserat beslutsfattande i EU:s dataskyddsförordning inte kräver några lagändringar på familjerättens och den allmänna förmögenhetsrättens områden. Några bestämmelser om automatiserat beslutsfattande finns inte vare sig i kreditupplysningslagen eller i inkassolagen. Det torde enligt regeringen inte heller i kreditupplysnings- eller inkassoverksamhet fattas några automatiserade beslut med rättsliga följder eller som i betydande omfattning påverkar den registrerade.

Överföring av personuppgifter till tredjeland

Det finns i lagen om 1996 års Haagkonvention en bestämmelse om tillstånd att överföra personuppgifter till tredjeland. Regeringen föreslår att hänvisningen till PUL i den bestämmelsen tas bort.

Tillkännagivande om innehåll i en kreditupplysning om ett företag

Våren 2016 beslutade riksdagen ett tillkännagivande om att regeringen borde överväga en ändring i kreditupplysningslagen så att kreditupplysningar om näringsidkare inte omfattar skulder som inte blivit fastställda av en domstol eller Kronofogdemyndigheten (bet. 2015/16:FiU22 punkt 5, rskr. 2015/16:195).

Enligt regeringen bör det inte införas något förbud mot sådana upplysningar. Att ändra reglerna skulle enligt regeringen öka risken för att företag som ligger efter med sina betalningar kan förlänga sina krediter och få nya krediter under en lång tid, även om företaget inte är kreditvärdigt. Emellertid skulle en ansökan om betalningsföreläggande kunna göras som ett led i ett fakturabedrägeri, och leda till en betalningsanmärkning. Uppgifter om betalningsförelägganden mot enskilda näringsidkare registreras i praktiken

dock inte i kreditupplysningsföretagens register, eftersom den information som lämnas till kreditupplysningsföretagen bara gör skillnad på fysiska personer och juridiska personer – av informationen framgår det alltså inte om en fysisk person bedriver näringsverksamhet. Vidare samarbetar kreditupplysningsföretagen sedan ett antal år tillbaka med Svensk Handel och registrerar inte uppgifter om betalningsförelägganden mot juridiska personer, när sökanden finns med på Svensk Handels varningslista över oseriösa företag. Om anmärkningar grundar sig på krav som har bestridits redan innan en ansökan om betalningsföreläggande lämnades in eller på fakturabedrägerier kan dessutom kontakt tas med kreditupplysningsbolagen med en begäran att uppgiften rättas eller med Kronofogdemyndigheten för att få uppgiften blockerad eller rättad. Regeringen anser därför att nackdelarna med att införa ytterligare generella begränsningar av vilka uppgifter om betalningsförsummelse som får tas med i kreditupplysningar avseende näringsidkare väger tyngre än de fördelar som kan vinnas med detta. Enligt regeringen bör i stället arbetet med att komma till rätta med fakturabedrägerier bedrivas på annat sätt. Det är viktigt att höja kunskapsnivån i samhället, så att den som får ett oriktigt krav kan ta till vara sina rättigheter. Vidare kan bl.a. informationsinsatser göras för att få fler att våga bestrida oriktiga krav. Förslag om sådana insatser från Utredningen om åtgärder mot fakturabedrägerier (SOU 2015:77) bereds för närvarande i Regeringskansliet. Utöver detta är det viktigt att brottsliga gärningar blir lagförda. Regeringen konstaterar att det nyligen har införts en straffbestämmelse i brottsbalken (9 kap. 3 a §) som reglerar systematiska bedrägerier med bluffakturor, för att åstadkomma en effektivare sanktion mot fakturabedrägerier.

Med de överväganden som presenteras i propositionen anser regeringen att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 25 maj 2018. Regeringen bedömer att det inte finns behov av några övergångsbestämmelser.

Konsekvenser

Genom EU:s dataskyddsförordning stärks enskildas rättigheter vid personuppgiftsbehandling. Samtidigt ställs nya krav på myndigheter, företag och organisationer som behandlar personuppgifter.

Förslagen bedöms medföra kostnader för kreditupplysningsföretagen, men inte några kostnader för enskilda eller det allmänna.

Enligt regeringen innebär förslagen inte några negativa effekter för företagens arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Förslagen anses inte heller ha någon påverkan på vare sig jämställdheten mellan män och kvinnor eller möjligheten att nå de integrationspolitiska målen. Inte heller har förslagen några sociala eller miljömässiga konsekvenser, enligt regeringen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ansluter sig till regeringens överväganden och tillstyrker förslaget till ändringar i kreditupplysningslagen (1973:1173) och förslaget till ändring i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2017/18:120 Kreditupplysningslagen och dataskyddsförordningen:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i
kreditupplysningslagen (1973:1173)

Härigenom föreskrivs i fråga om kreditupplysningslagen (1973:1173)¹ dels att 5, 6, 10–12, 15 och 21 §§ och rubriken närmast före 12 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 1 a och 12 a §§, och närmast före 12 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a §

Denna lag innehåller, i den del den avser behandling av personuppgifter, bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning.

Vid sådan behandling av personuppgifter som omfattas av EU:s dataskyddsförordning gäller även lagen (2018:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, om inte annat följer av denna lag eller föreskrifter som regeringen har meddelat i anslutning till lagen.

¹ Lagen omtryckt 1981:737.

5 §²

Kreditupplysningsverksamhet *skall* bedrivas så att den inte leder till otillbörligt intrång i personlig integritet genom innehållet i de upplysningar som förmedlas eller på annat sätt eller till att oriktiga eller missvisande uppgifter lagras eller lämnas ut. För sådan behandling av personuppgifter som omfattas av *personuppgiftslagen (1998:204)* gäller i stället 9 § första stycket a, b och d–h den lagen.

Uppgifter om fysiska personer får samlas in endast för kreditupplysningsändamål.

Vid helt eller delvis automatiserad behandling av uppgifter om juridiska personer *skall* den som bedriver kreditupplysningsverksamhet vidta lämpliga tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder för att hindra att behandlingen sker på ett otillåtet sätt och att uppgifterna utsätts för otillåten insyn. Bestämmelser om säkerheten vid behandling av personuppgifter finns i 30–32 §§ *personuppgiftslagen*.

Utan hinder av 10 § *personuppgiftslagen* får personuppgifter behandlas utan samtycke i *kreditupplysningsverksamhet*. Den registrerade kan inte heller motsätta sig behandlingen.

Bestämmelsen i andra stycket tillämpas inte i den utsträckning det skulle strida mot bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen.

Kreditupplysningsverksamhet *ska* bedrivas så att den inte leder till otillbörligt intrång i personlig integritet genom innehållet i de upplysningar som förmedlas eller på annat sätt eller till att oriktiga eller missvisande uppgifter lagras eller lämnas ut. För sådan behandling av personuppgifter som omfattas av *EU:s dataskyddsförordning* gäller i stället artikel 5 i den förordningen.

Uppgifter om fysiska personer får samlas in endast för kreditupplysningsändamål.

Vid helt eller delvis automatiserad behandling av uppgifter om juridiska personer *ska* den som bedriver kreditupplysningsverksamhet vidta lämpliga tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder för att hindra att behandlingen sker på ett otillåtet sätt och att uppgifterna utsätts för otillåten insyn. Bestämmelser om säkerheten vid behandling av personuppgifter finns i *EU:s dataskyddsförordning*.

I *kreditupplysningsverksamhet* får personuppgifter behandlas utan samtycke. Den registrerade har inte rätt att göra invändningar enligt artikel 21.1 i *EU:s dataskyddsförordning* mot behandlingen.

Andra stycket tillämpas inte i den utsträckning det skulle strida mot bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen.

6 §³

Uppgifter om en persons ras, etniska ursprung, politiska uppfattning, religiösa eller filosofiska övertygelse, medlemskap i fackförening, hälsa eller sexualliv får inte behandlas i kreditupplysningsverksamhet.

Personuppgifter som avses i artikel 9.1 i *EU:s dataskyddsförordning* (känsliga personuppgifter) får inte behandlas i kreditupplysningsverksamhet.

² Senaste lydelse 2001:164.

³ Senaste lydelse 2001:164.

Uppgifter om lagöverträdelse som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden får inte utan medgivande av Datainspektionen behandlas i kreditupplysningsverksamhet.

Ett medgivande som avses i andra stycket får lämnas endast om det finns synnerliga skäl.

Vad som anges i andra stycket hindrar inte att uppgifter om betalningsförsummelser, kreditmissbruk eller näringsförbud behandlas i kreditupplysningsverksamhet.

Uppgifter om lagöverträdelse som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden får inte utan medgivande av Datainspektionen behandlas i kreditupplysningsverksamhet. *Ett medgivande får lämnas endast om det finns synnerliga skäl för det.*

Andra stycket hindrar inte att uppgifter om betalningsförsummelser, kreditmissbruk eller näringsförbud behandlas i kreditupplysningsverksamhet.

10 §⁴

Var och en har rätt att mot skälig avgift hos den som bedriver kreditupplysningsverksamhet få skriftligt besked om huruvida det i verksamheten behandlas uppgifter om honom. *Fysiska personer har rätt att en gång per kalenderår få ett besked gratis.* Behandlas sådana uppgifter skall besked lämnas om

a) vilka uppgifter som behandlas,

b) om den registrerade är en fysisk person: varifrån uppgifterna har hämtats,

c) ändamålen med behandlingen och

d) till vilka mottagare eller kategorier av mottagare som uppgifterna lämnas ut.

Bestämmelserna i första stycket tillämpas inte i den utsträckning det skulle strida mot bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen.

En begäran om besked enligt

En juridisk person har rätt att mot skälig avgift hos den som bedriver kreditupplysningsverksamhet få skriftligt besked om huruvida det i verksamheten behandlas uppgifter om den juridiska personen. Behandlas sådana uppgifter ska besked lämnas om

a) vilka uppgifter som behandlas,

b) ändamålen med behandlingen, och

c) till vilka mottagare eller kategorier av mottagare som uppgifterna lämnas ut.

Första stycket tillämpas inte i den utsträckning det skulle strida mot bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen.

Bestämmelser om en fysisk per-

⁴ Senaste lydelse 2001:164.

första stycket om en fysisk person skall göras skriftligen och vara egenhändigt undertecknad.

sons rätt till tillgång till personuppgifter och annan information finns i artiklarna 12 och 15 i EU:s dataskyddsförordning.

11 §⁵

När en kreditupplysning om en fysisk person lämnas ut, ska till den som avses med upplysningen samtidigt och kostnadsfritt sändas ett skriftligt meddelande om

1. vem som bedriver kreditupplysningsverksamheten,

2. ändamålen med behandlingen,

3. de uppgifter, omdömen och råd som upplysningen innehåller om honom eller henne,

4. möjligheten att få rättelse av de uppgifter som rör honom eller henne, och

5. vem som har begärt upplysningen.

Om kreditupplysningen lämnas ut till ett svenskt kreditinstitut eller värdepappersbolag, eller till ett motsvarande utländskt företag, för att användas endast som underlag för beräkning av kapitalkravet för kreditrisker med en sådan metod som avses i artikel 143.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012, får meddelandet

1. vem som bedriver kreditupplysningsverksamheten och kontaktuppgifter till dataskyddsombudet, om ett sådant ombud krävs enligt artikel 37 i EU:s dataskyddsförordning,

2. ändamålen med och den rättsliga grunden för behandlingen,

3. vilka kategorier av personuppgifter som behandlas, varifrån uppgifterna hämtats och hur länge uppgifterna kommer att lagras,

4. de uppgifter, omdömen och råd som upplysningen innehåller om honom eller henne,

5. möjligheten att få tillgång till och rättelse av de uppgifter som rör honom eller henne,

6. vilka kategorier av mottagare som kan ta del av personuppgifterna och vem som har begärt upplysningen, och

7. möjligheten att framställa klagomål till Datainspektionen.

Om kreditupplysningen lämnas ut till ett svenskt kreditinstitut eller värdepappersbolag, eller till ett motsvarande utländskt företag, för att användas endast som underlag för beräkning av kapitalkravet för kreditrisker med en sådan metod som avses i artikel 143.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012, får meddelandet

⁵ Senaste lydelse 2014:970.

sändas senare men utan onödigt dröjsmål och begränsas till information enligt första stycket 1, 2 och 5. Om den som avses med upplysningen begär det, ska även information enligt 3 och 4 sändas till honom eller henne.

Första och andra styckena gäller också när en kreditupplysning lämnas om ett handelsbolag eller kommanditbolag.

Första–tredje styckena gäller inte kreditupplysningar som lämnas genom offentliggörande på ett sådant sätt som avses i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen, utom när upplysningarna tillhandahålls ur en databas enligt 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen på sätt som avses i den paragrafens första stycke 1 och 2.

sändas senare men utan onödigt dröjsmål och begränsas till information enligt första stycket 1, 2 och 6. Om den som avses med upplysningen begär det, ska även information enligt 3, 4, 5 och 7 sändas till honom eller henne.

Rättelse

Finns det anledning att misstänka att en uppgift som behandlas i kreditupplysningsverksamhet eller som har lämnats i en kreditupplysning under den senaste tolv månadersperioden är oriktig eller missvisande, eller att den annars har behandlats i strid med denna lag, ska den som bedriver verksamheten utan dröjsmål vidta skäliga åtgärder för att utreda förhållandet.

Visar det sig att uppgiften är oriktig eller missvisande, eller att den annars har behandlats i strid med lagen, ska den, om den förekommer i register, rättas, kompletteras eller uteslutas ur registret.

Om en oriktig eller missvisande uppgift har tagits in i en kreditupplysning som lämnats ut, ska rättelse eller komplettering så snart det kan ske tillställas var och en som under den senaste tolv månadersperioden fått del av uppgiften. Detta gäller inte offentliggörande av en kreditupplysning på ett sådant sätt som avses i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen, utom när upplysningen tillhandahållits ur en databas enligt 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen på sätt som avses i den paragrafens första stycke 1 och 2.

Har uppgiften under den senaste

Rättelse, komplettering och radering

12 §⁶

Om det finns anledning att misstänka att en uppgift som behandlas i kreditupplysningsverksamhet eller som har lämnats i en kreditupplysning under den senaste tolv månadersperioden är oriktig eller missvisande, eller att den annars har behandlats i strid med denna lag eller EU:s dataskyddsförordning, ska den som bedriver verksamheten utan dröjsmål vidta skäliga åtgärder för att utreda förhållandet.

Om det visar sig att uppgiften är oriktig eller missvisande, eller att den annars har behandlats i strid med lagen eller EU:s dataskyddsförordning, ska den, om den förekommer i register, rättas, kompletteras eller raderas.

Om uppgiften under den senaste

⁶ Senaste lydelse 2010:1073.

tolvmånadersperioden lämnats i en periodisk skrift eller i en kreditupplysningsverksamhet som bedrivs genom återkommande offentlighöranden enligt yttrandefrihetsgrundlagen, ska rättelse eller komplettering så snart det kan ske införas i ett följande nummer av skriften eller motsvarande form av offentliggörande enligt yttrandefrihetsgrundlagen.

Andra–fjärde styckena gäller inte om uppgiften uppenbarligen saknar betydelse för bedömningen av *vederbörandes* vederhäftighet i ekonomiskt hänseende.

Har en fråga om rättelse eller liknande åtgärd tagits upp efter framställning från den som uppgiften avser, ska *denne* kostnadsfritt underrättas om huruvida en sådan åtgärd vidtagits.

tolvmånadersperioden *har* lämnats i en periodisk skrift eller i en kreditupplysningsverksamhet som bedrivs genom återkommande offentlighöranden enligt yttrandefrihetsgrundlagen, ska rättelse eller komplettering så snart det kan ske införas i ett följande nummer av skriften eller motsvarande form av offentliggörande enligt yttrandefrihetsgrundlagen.

Andra–fjärde styckena gäller inte om uppgiften uppenbarligen saknar betydelse för bedömningen av *personens* vederhäftighet i ekonomiskt hänseende.

Om en fråga om rättelse eller liknande åtgärd *har* tagits upp efter framställning från den som uppgiften avser, ska *han eller hon* kostnadsfritt underrättas om huruvida en sådan åtgärd *har* vidtagits. *En fysisk person ska på begäran även få information om vem som har tillställts en rättelse eller komplettering enligt tredje stycket.*

Begränsning av behandling av personuppgifter

12 a §

I artikel 18 i EU:s dataskyddsförordning finns bestämmelser om fysiska personers rätt att begära att behandlingen av personuppgifter begränsas.

15 §

Datainspektionen utövar tillsyn över efterlevnaden av denna lag.

Tillsynen *skall* utövas så, att den *icke* vållar större kostnad eller olägenhet än som är nödvändig.

Tillsynen *ska* utövas så att den *inte* vållar större kostnad eller olägenhet än som är nödvändig.

Vid tillsyn över sådan behandling av personuppgifter som omfattas av EU:s dataskyddsförordning gäller Datainspektionens befogenheter enligt denna lag utöver de befogenheter som tillsynsmyndigheten har enligt artikel 58.1–58.3 i den förordningen.

21 §

Den som bedriver kreditupplysningsverksamhet *skall* ersätta skada som till följd av verksamheten tillfogas någon genom otillbörligt intrång i hans personliga integritet eller genom att oriktig uppgift lämnas om honom, om *icke* den som bedriver verksamheten kan visa att tillbörlig omsorg och varsamhet iakttagits. Vid *bedömning om och i vad mån* skada har uppstått *tages* hänsyn även till lidande och andra omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse

Den som bedriver kreditupplysningsverksamhet *ska* ersätta skada som till följd av verksamheten tillfogas någon genom otillbörligt intrång i hans *eller hennes* personliga integritet eller genom att *en* oriktig uppgift lämnas om honom *eller henne*, om *inte* den som bedriver verksamheten kan visa att tillbörlig omsorg och varsamhet *har* iakttagits. Vid *bedömningen av i vilken utsträckning* skada har uppstått *ska* hänsyn *tas* även till lidande och andra omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse.

För sådan behandling av personuppgifter som omfattas av EU:s dataskyddsförordning gäller artikel 82 i den förordningen i stället för första stycket.

Denna lag träder i kraft den 25 maj 2018.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention

Härigenom föreskrivs att 10 § lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

En svensk myndighet får *utan hinder av 33 § personuppgiftslagen (1998:204)* föra över personuppgifter till en myndighet i ett land utanför *det* Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om det behövs för att den myndigheten ska kunna överväga en nödvändig åtgärd enligt 1996 års Haagkonvention.

10 §

En svensk myndighet får föra över personuppgifter till en myndighet i ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om det behövs för att den myndigheten ska kunna överväga en nödvändig åtgärd enligt 1996 års Haagkonvention.

Denna lag träder i kraft den 25 maj 2018.